

overladelser af beføjelser i grundlovens § 20's forstand.

Indledningsvis bemærkes, at Danmark allerede har været deltager i eller er omfattet af mindst tre internationale straffedomstole. Det drejer sig om Nürnberg-domstolen, der blev oprettet ved en folkeretlig aftale, som Danmark tiltrådte (Lovtidende C 13. nov. 1945), samt de to internationale straffetribunaler vedrørende henholdsvis det tidligere Jugoslavien og Rwanda, der begge er oprettet ved bindende sikkerhedsrådsresolutioner i henhold til FN Pagtens kap. VII.

Artikel 54 i statuten for Den Internationale Straffedomstol fastslår, at Den Internationale Straffedomstols anklagemyndighed har adgang til at udføre efterforskning på staternes territorier i overensstemmelse med statuttens kapitel 9 og i de særlige tilfælde, hvor forundersøgelseskammeret har givet bemyndigelse hertil i medfør af statuttens artikel 57, stk. 3 (d).

Statuttens kapitel 9 har overskriften »Internationalt samarbejde og retslig bistand«. Selve overskriften peger således klart i retning af, at der er tale om et samarbejde mellem anklagemyndigheden ud fra de normer, som i forvejen kendes fra det mellemfolkelige retssamarbejde mellem suveræne stater. I overensstemmelse hermed fastslås det udtrykkeligt i statuttens artikel 93, stk. 1, og artikel 99, stk. 1, at staterne ved gennemførelsen af modtagne anmodninger om bistand skal følge de nationale regler vedrørende efterforskning. Modvægten hertil er, at staterne ifølge artikel 86 skal samarbejde fuldt ud med domstolen med hensyn til efterforskning og til tale af forbrydelser, der falder ind under domstolens jurisdiktion. I artikel 87 fastslås, at domstolen har beføjelse til at rette anmodninger til staterne om samarbejde. Medlemsstaterne er endvidere ifølge artikel 88 forpligtede til at sikre, at der findes procedurer i den nationale retsorden for alle de former for samarbejde, som er omhandlet i denne del af statuten.

Hvis gennemførelse af en anmodning strider mod en stats love ud fra hensyn til fundamentale retsprincipper, der er almindeligt anerkendte, skal domstolen ændre sin anmodning, medmindre der ved konsultationer kan findes en løsning. Staterne er endvidere ikke forpligtede til at medvirke til at give oplysninger, der berører den nationale sikkerhed.

I artikel 87, stk. 7, fastlægges, at domstolen – hvis en deltagerstat ikke opfylder domstolens anmodning, og dette sker i strid med bestemmelserne i statuten, og hvis den manglende opfyldelse endvidere fører til, at domstolen ikke kan udøve sine funktioner og beføjelser i henhold til statuten – kan fastslå dette og henvise sagen til forsamlingen af deltagerstater eller til Sikkerhedsrådet, hvis sagen er rejst efter henvisning fra Sikkerhedsrådet. Dette går ikke ud over, hvad der ligger inden for almindelig folkeretlig bilægelse af tvister om fortolkning af folkeretlige spørgsmål.

Grundprincippet i statuten er således, at det er staterne, der udfører den efterforskning og tager de øvrige retsskridt, som domstolen ønsker. Det i artikel 54 fastlagte princip om, at anklagemyndigheden kan handle på medlemsstaternes territorium, er altså ikke et princip om, at anklagemyndigheden kan handle på egen hånd i medlemsstaterne. Grundprincippet rejser således ingen problemer i forhold til grundlovens § 20.

Et særligt spørgsmål gør sig gældende med hensyn til de særbestemmelser, som findes i statuttens artikel 99, stk. 4. Ifølge denne bestemmelse kan anklagemyndigheden direkte på medlemsstaternes territorium gennemføre en anmodning fra domstolen til en medlemsstat om samarbejde. Dette gælder dog kun for anmodninger, som kan udføres uden tvangsmæssige foranstaltninger. Herunder hører følgende centrale eksempler:

- Strengt nødvendige, frivillige interviews eller afhøringer af personer – herunder uden opholdsstatens myndigheders tilstedeværelse
- Undersøgelser (uden ændringer) af offentlige områder eller steder.

Under forhandlingerne om statuten forudsættes det, at det må tilkomme anklageren at bedømme, om anmodningen er strengt nødvendig. Anvendelsen af den undtagelsesvis adgang for anklageren til at gennemføre en anmodning på stedet forudsætter endvidere, at staten formelt har modtaget en anmodning om samarbejde. Det synes endvidere at følge af dette forbehold, at adgangen ikke kan anvendes, hvor den normale fremgangsmåde ville kunne anvendes med et tilfredsstillende resultat.

Selv disse begrænsede muligheder indskrænkes yderligere gennem følgende betingelser som opstilles i artikel 99, stk. 4: